

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

с. Тюлячи

КАРАР

« 19 » июнь 2023г.№ 96

«Теләче муниципаль районында 2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль программасын раслау турында

«2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясе турында» 2012 елның 19 декабрдәге 1666 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясен, Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе турында» 2013 елның 26 июлендәге ПУ-695 номерлы Указын, «2014-2025 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» дәүләт программасын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 18 декабрдәге 1006 номерлы карарын үтәү йөзеннән, Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «Теләче муниципаль районында 2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль программасын (алга таба - Программа) расларга.

2. Авыл жирлекләрененң жирле үзидарә органнарына, ижтимагый оешмаларга һәм берләшмәләргә Программа чараларын гамәлгә ашыруда катнашырга тәкъдим итәргә.

3. Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының «Теләче муниципаль районында 2021-2023 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль программасын раслау турында» 2020 елның 31 декабрдәге 616 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.

4. Әлеге карар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесененң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Д.С. Гыйниятуллинга йөкләргә.

Житәкче

И.Х. Хамидуллин

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Башкарма комитетының
«19» 06 2023 елның
№ 96 карарына кушымта

«Теләче муниципаль районында 2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль Программасы

Программа паспорты

Программа атамасы	«Теләче муниципаль районында 2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль программасы (алга таба текст буенча - Программа)
Программаның муниципаль заказ бирүчесе	Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты
Муниципаль заказчы - Программаның координаторы	Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның максаты-Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру, Теләче муниципаль районы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренә гармониялә үсеш, милләтара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклау, мигрантларны уңышлы социомәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү.</p> <p>Программаның бурычлары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә муниципаль органнарның гражданлык жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү. 2. Гомумроссия граждан тәңгәллеген ныгытуга ярдәм итү, милләтара һәм конфессияара тынычлыкка һәм татулыкка ярдәм итү, мигрантларны социомәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү өчен шартлар тудыру. 3. Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеш өчен шартлар тудыру. 4. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыруны фәнни-белем бирү һәм мәгълүмати тәэмин итү
Программаның мөһим максатчан индикаторлары һәм күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> - Теләче муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче халык өлеше; - башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе; - Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучылар саны; - Теләче муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче республика халкы өлеше; - Теләче муниципаль районы халкының үз этномәдәни

	ихтыяжларын тормышка ашырудан канэгать булган өлеше
Программаны гамэлгә ашыру вакыты һәм этаплары	2023-2025 еллар, шул исәптән: I этап: 2023-2024 еллар; II этап: 2025 ел
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Программаны финанслау күләме Теләче муниципаль районы бюджеты хисабына башкарыла, шул исәптән: 2023 елда-муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә; 2024 елда-муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә; 2025 елда-муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә. Искәrmә: финанслау күләмнәре фаразланган характерда һәм Теләче муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертергә мөмкин
Программаны гамэлгә ашыруның көтелгән соңгы нәтижеләре һәм социаль-икътисадый нәтижелелек күрсәткечләре	Теләче муниципаль районында этник мөнәсәбәтләренә торышын уңай бәяләүче Теләче муниципаль районы халкының өлеше 2025 елда 84,5 процент тәшkil итәчәк. Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе 2023 елда 84,5 процент тәшkil итәчәк. Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел күптөрлелегенә ярдәм итүгә юнәлтелгән чараларда катнашучылар саны 2025 елда халыкның 100 процентын тәшkil итәчәк. Теләче муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләренә уңай бәяләүче Теләче муниципаль районында халык өлеше 2025 елда 90,0 процент тәшkil итәчәк. Теләче муниципаль районы халкының үз этномәдәни ихтыяжларын канәгәтләндергән өлеше 2025 елда 80,5 процент тәшkil итәчәк. Программаны гамэлгә ашырудан социаль-икътисадый нәтижелелек Теләче муниципаль районында яшәүче халыклар вәкилләренә социаль тотрыкчылыгын, этникара һәм конфессияара тынычлыгын һәм татулыгын, этномәдәни үзенчәлекләрен саклап калудан һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгәтләндерүдән гыйбарәт һәм түбәндәгеләрдә ачык чагыла: - этномәдәни һәм социаль хәлне яхшырту; - региональ һәм гомумроссия граждaнлык тәңгәллеген ныгытуда; - этномәдәни потенциалны куллануның нәтижелелеген арттытуда; - милләтара һәм диниара конфликтларны булдырмауда; - регионның инвестицион һәм туристик үсешендә; мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен һәм интеграциясен камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар системасын гамэлгә ашытуда

I. Программаны тормышка ашыру сферасының Гомуми характеристикасы, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Теләче муниципаль районында милләтара мөнәсәбәтләрнең торышы тотрыклы, төрле этник төркемнәр һәм конфессияләр вәкилләренең үзара тыныч хезмәттәшлеге белән характерлана. Үзара ихтирамга һәм ышанычка нигезлэнгән милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр Теләче муниципаль районында ныгыды һәм жирле үзидарә органнарының ижтимагый этномәдәни берләшмәләр һәм граждандан жәмгыятенең башка институтлары белән үзара хезмәттәшлектә аерым кайгыртучанлыгы булып тора.

Теләче муниципаль районында 13,5 мең кеше яши. Район үзәгендә 4433 кеше яши, башка торак пунктларда 9189 кеше. Район составына 53 торак пункт керә. Милли состав: татарлар – 88%, руслар – 11%, башка милләтләр – 1% һәм башкалар.

Районда эшләүчеләр саны – 6800 кеше (барлык халыкның 50 %ы). Шулай ук вакытта хезмәткә сәләтле яшәүгә халык – 8212 кеше яисә гомуми санның 60,5%ын тәшкил итә.

Вакытлыча яшәүгә рөхсәтләр буенча чит ил гражданның күбесе Теләче, Алан, Югары Кибәхужа, Кече Кибәхужа авылларында яши.

Теләче муниципаль районында төрле мәдәният һәм дин вәкилләренең озакаллар бергә яшәү дәверендә урнашкан яхшы мөнәсәбәтләр бүгенге көндә дә саклана. Теләче муниципаль районы халыкның күпмилләтле составы акрынлап Россия Федерациясә төбәкләреннән, шулай ук ерак чит илләрдән килгән милли төркемнәр хисабына үзгәрә. Татарстанның хезмәт мигрантларын жәлеп итүчәнлеге белән бәйле процесслар аеруча актуальләшә бара. Район территориясендә урнашкан мигрантларның төп өлешен БДБ илләре гражданны тәшкил итә. Чит ил кешеләренең күбесе түбәндәге илләрдән: Тажикстан, Үзбәкстаннан.

Районда жәлеп ителә торган чит ил эшче көче жирле хезмәт базарына сизелерлек йогынты ясамый. Чит ил эшче көчләренең күп өлеше хужалык итүче субъектлар тарафыннан эш шартлары авыр булган эшче һөнәрләр, шулай ук квалификациясез белгечлекләр, жирле халык өчен жәлеп ителмәгән белгечлекләр буенча кулланыла.

Хәзерге вакытта мигрантларны хокукый агарту, аларның жәмгыятәтә социаль-мәдәни адаптациясә һәм интеграциясә буенча эшләрне оештырырга кирәк, кабул итүче бергәлек белән мигрантлар арасында мәдәниәтара аралашу һәм ышаныч дәрәжәсә түбән.

Этномәдәният, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәсьәләләрендә идарә итү системасы, мәгариф, мәдәният учреждениеләре, яшләр сәясәте һәм жирле массакуләм мәгълүмат чаралары кадрларының квалификациясен һәм компетентлыгын күтәрү мөһим бурыч булып тора.

Этник һәм дини үзәк һәрвакытта да гармонияле формалашмый. Кайбер очракларда дини өлеш халыкның тарихи килеп чыккан этномәдәни үзенчәлеген арттыра. Теләче муниципаль районы өчен традицион булмаган дини агымнарның, кайчагында экстремистик характердагы дини агымнарның үтеп керүе күзәтелә.

Хәзерге вакытта Теләче муниципаль районының жирле үзидарә органнары алдында милли мөнәсәбәтләрнең реаль торышын һәм үсеш перспективаларын исәпкә алып, яңа бурычлар тора, аларны хәл итү заманча концептуаль алымнарны таләп итә.

Өлегә алымнарны эшләп чыгаруга «2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясә дәүләт милли сәясәте стратегиясә турында» Россия Федерациясә

Президентының 2012 елның 19 декабрдәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте Стратегиясен, «Дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2006 елның 29 декабрдәге 1532 номерлы карары белән расланган «Дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» Россия Федерациясе дәүләт программасын, «2014-2025 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» дәүләт программасын раслау турында» 2013 елның 18 декабрдәге 1006 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарын гамәлгә ашыру ярдәм итәчәк.

Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтенә өстенлекләр һәм бурычларын билгеләүдә Теләче муниципаль районы Башлыгы каршындагы милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр бунча Совет мөһим роль уйный.

Әлеге Программа Теләче муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрнең уңай характерын саклауга юнәлдерелгән. Программаның планлаштырыла торган оештыру, мәдәни-массакуләм, фәнни һәм мәгариф чараларында төбәк тәңгәллеге гомумроссия тәңгәллегенә бер өлеше буларак карала. Шулай ук Программа гражданның күпгасырлык үзара хөрмәт һәм тату яшәү традицияләре нигезендә этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүгә ярдәм итүгә юнәлдерелгән. Программа этникара мөнәсәбәтләр өлкәсендә яңа проблемаларны хәл итәргә, Теләче муниципаль районында яшәүче күпмилләтле халыкның этномәдәни үсешен саклап калырга һәм яхшыртуга мөмкинлек бирәчәк.

II. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары, этаплары һәм максатларына ирешү һәм бурычларын хәл итү күрсәткечләре

Программаның максатлары һәм бурычлары Россия Федерациясе Президентының «2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясе турында» 2012 елның 19 декабрдәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясендә һәм Татарстан Республикасында Дәүләт милли сәясәте концепциясендә билгеләнгән өстенлекле юнәлешләр белән аңлатыла, алар «Татарстан Республикасында Дәүләт милли сәясәте концепциясе турында» Татарстан Республикасы Президентының 2013 елның 26 июлендәге ПУ-695 номерлы Указы белән, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте өлкәсенә кагылышлы башка норматив хокукый актлар белән расланган.

Программаның максаты - Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру, Теләче муниципаль районы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренә гармонияле үсеш, милләтара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклау, гомумроссия гражданлык бердәмлеген (Россия милләтен) ныгыту, мигрантларның уңышлы социомәдәни адаптациясе һәм интеграциясе.

Куелган максатларга ирешү түбәндәге бурычларны тормышка ашыруны күздә тот:

1. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә муниципаль органнарның гражданлык жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү.

2. Гомумроссия граждан тәңгәллеген ныгытуга ярдәм итү, милләтара һәм

конфессияара тынычлыкка һәм татулыкка ярдәм итү, мигрантларны социомәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү өчен шартлар тудыру.

3. Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен шартлар тудыру.

4. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыруны фәнни-мәгариф һәм мәгълүмати тәэмин итү.

Программаны гамәлгә ашыру срогы: 2023-2025 еллар.

Программаны гамәлгә ашыру 2 этапта башкарыла:

I этап (2023-2024 еллар). I этапның максаты-Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерү өлкәсендә уңай алга китү.

I этапта каралган:

- комплекслы мәгълүмат кампаниясе уздыру һәм патриотизмны, гомумроссия граждан тәңгәллеген булдыруга һәм ныгытуга юнәлдерелгән мәгълүмати ресурслар булдыру;

- патриотизм һәм гомумроссия гражданлык тәңгәллеген формалаштыруга һәм ныгытуга юнәлдерелгән ижтимагый инициативаларга һәм чараларга ярдәм итү;

- этносәяси һәм дини-сәяси, экстремизм, ксенофобия, түземсезлек профилактикасы.

II этап (2025). II этапның максаты-I этапта барлыкка килгән уңай тенденцияләрне үстерү һәм ныгыту, шул исәптән Татарстан Республикасында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерү өлкәсендә тотрыклы уңай нәтижеләргә ирешү һәм эшнә дәвам итү:

- патриотизм һәм гомумроссия гражданлык тәңгәллеген формалаштыруга һәм ныгытуга юнәлдерелгән ижтимагый инициативаларга һәм чараларга ярдәм итүдә;

- этносәяси һәм дини-сәяси экстремизмны, ксенофобияне һәм түземсезлекне профилактикалау;

- мигрантларны адаптацияләүгә һәм интеграцияләүгә ярдәм итү;

- гражданлык бердәмлеге һәм милләтара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерү өлкәсендәгә мәсьәләләр компетенциясендә булган дәүләт граждан һәм муниципаль хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү.

Программаның максатчан индикаторлары һәм Программаны гамәлгә ашыру нәтижеләлеге күрсәткечләре Программаның 1 номерлы кушымтасында тәкъдим ителгән.

Программага 1 номерлы кушымтада каралган максатчан индикаторлар һәм күрсәткечләр әһәмиятләрнен 2025 елга ирешүе Программаны уңышлы тормышка ашыруны таныклай.

III. Муниципаль Программа чаралары

Программа максатларына һәм бурычларына ирешү өчен чаралар барлык юнәлешләр буенча формалашчак.

Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә жирле үзидарә органнарының гражданнар жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү буенча куелган бурычны хәл итү түбәндәгә юнәлешләрне гамәлгә ашыру юлы белән ирешелә:

- дәүләт һәм муниципаль хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү курсларын оештыру һәм үткәрү;

- мәдәният учреждениеләре (клублар, китапханәләр, музей) хезмәткәрләренә миллиләтара конфликтларны кисәтү буенча киңәшмәләрен үткәрү;
- ижтимагый советларда, жирле үзидарә органнары каршындагы башка эксперт-консультатив советларда эшләүгә милли ижтимагый берләшмә вәкилләрен жәлеп итү.

Гомумроссия граждaн тәңгәллеген ныгытуга ярдәм итү, этникара һәм конфессияара тынычлык һәм татулыкка ярдәм итү, мигрантларның социомәдәни адаптациясе һәм интеграциясе шартлары булдыру буенча Програмада куелган бурычны хәл итү түбәндәге юнәлешләргә гамәлгә ашыру юлы белән ирешелә:

- этносәяси һәм дини-сәяси экстремизмны, түземсезлекне, шул исәптән мәгълүмати тирәлектә дә профилактикалау;

- этникара килешүне ныгытуга юнәлдерелгән социаль әһәмиятле проектларны житештерү, тарату һәм тиражлау белән шөгыйльләнгән оешмаларга муниципаль ярдәм күрсәтү.

Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсешен өчен шартлар тудыру буенча програмада куелган бурычны хәл итү түбәндәге юнәлешләргә тормышка ашыру юлы белән ирешелә:

- Теләче муниципаль районы территориясендә яшәүче халыкларның этномәдәни үсешенә юнәлдерелгән чаралар һәм инициативаларны үтәү;

- тел төрлеләнгән ярдәм итү.

Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәттен тормышка ашыруны фәнни-белем һәм мәгълүмати тәмин итү буенча куелган бурычны хәл итү түбәндәге юнәлешләргә тормышка ашыру юлы белән ирешелә:

- патриотизм һәм Россия граждaнлык тәңгәллеген ныгытуга юнәлдерелгән мәгълүмати кампания үткәрү һәм Теләче муниципаль районының Интернет челтәрендә рәсми сайтың тулыландыру;

- миллиләтара мөнәсәбәтләр торышына мониторинг үткәрү, ул миллиләтара конфликтларны кисәтүгә ярдәм итәчәк.

Әлеге юнәлешләргә караган чаралар буенча башкаручыларны билгеләү муниципаль заказчылар тарафыннан муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга һәм хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру нигезендә гамәлгә ашырыла.

Програма чаралары исемлегенә програмага 2 номерлы кушымтада тәкъдим ителгән.

IV. Программаны ресурслар белән тәмин итүне нигезләү

Програма чараларың финанслау Теләче муниципаль районы бюджеты хисабына башкарылачак.

Програма нигезендә, Програма чараларың тормышка ашыру өчен, Теләче муниципаль районы составына керүче муниципаль берәмлекләргә бюджетыннан тыш акча (эшмәкәрләр, спонсорлар акчасы) һәм бюджет чараларың жәлеп итү мөмкинлегенә каралган.

Программаны финанслау күләме Теләче муниципаль районы бюджеты хисабына башкарыла, шул исәптән:

2023елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә.

2024елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә.

2025елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә.

Финанслау күләме фаразланган характерда һәм Теләче муниципаль районы

бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

Программаның максатлары, бурычлары, максатчан индикаторлары һәм нәтижелелек күрсәткечләре, чаралар буенча финанслау программаның 1 номерлы кушымтасында күрсәтелгән.

V. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын тормышка ашыру барышында муниципаль заказчы – Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты төп башкаручыларның үзара бәйләнешен, чараларны тормышка ашыруның барышын һәм башкаручыларның чараларны нәтижелә куллануын контрольдә тотуны тәэмин итә.

Жирле үзидарә органнары, муниципаль учреждениеләр Теләче муниципаль районы башкарма комитетына аның үтәлеше турында квартал саен хисап кварталыннан соң килә торган айның 15 числосына кадәр мәгълүмат тапшыралар.

Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты жибәрә:

- квартал саен хисап чорыннан соң килә торган айның 25 числосына кадәр, Милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәсьәләләре буенча Теләче муниципаль районы Башлыгы каршындагы советка Программаны гамәлгә ашыру турында статистик, белешмә һәм аналитик мәгълүмат, шулай ук финанс чараларыннан файдалануның нәтижелелеге турында.

VI. Муниципаль программаның социаль-икътисадый нәтижелелеген тасвирлау

Этномәдәни өлкәдә төп нәтижеләр, кагыйдә буларак, вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта, аерым алганда, төрле халыклар вәкилләренән мәдәниятенә, теленә һәм гореф-гадәтләренә карата толерантлык һәм хөрмәт арту, кешеләрнең үз-үзләрен тотышы нормаларының уңай үзгәрүе, Теләче муниципаль районының тотрыклы үсешенә мөһим факторы буларак, бердәм этномәдәни киңлекне үстерүдә чагыла.

Программаны гамәлгә ашырудан социаль-икътисадый файда социаль тотрыклылыкны, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны, этномәдәни үзенчәлекне саклап калудан һәм Теләче муниципаль районында яшәүче халыклар вәкилләренән социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүдән гыйбарәт һәм түбәндәгеләрдә чагылдыра:

- этномәдәни һәм социаль хәлне яхшырту;
- региональ һәм гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуда;
- этномәдәни потенциалны куллануның нәтижелелеген арттыруда;
- милләтара һәм диниара конфликтларны булдырмауда;
- районның инвестицион һәм туристик жәлеп итүчәнлеген үсешендә;
- мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен һәм интеграциясен камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар системасын гамәлгә ашыруда.

Программаны тормышка ашыру жирле үзидарә органнарының, гражданлык жәмгыяте институтларының һәм фәнни-экспертларның көчләрен Теләче муниципаль районының күпмилләтле халкының рухи бердәмлеген ныгыту мәсьәләләрендә берләштерергә мөмкинлек бирәчәк.

«Теләче муниципаль районында
2023-2025 елларга дәүләт милли
сәясәтөн гамәлгә ашыру»
муниципаль программасына
1 номерлы кушымта

**«2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтөн гамәлгә ашыру» муниципаль
программасын гамәлгә ашыруның максатчан индикаторлары һәм
нәтижәләлеге күрсәткечләре**

Максатчан күрсәткеч	Үлчәү берәмлеге	2023-2024	2025
Теләче муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше	%	83,4	84,5
Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе	%	83,4	84,5
Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучылар саны	Катнашучылар саны, кеше	3500	6500
Теләче муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше	%	88,9	90,0
Үз этномәдәни ихтыяжларын тормышка ашырудан канәгать булган район халкы өлеше	%	79,5	80,5

«Теләче муниципаль районында
2023-2025 елларга дәүләт милли
сәясәтен гамәлгә ашыру»
муниципаль программасына
2 номерлы кушымта

**«Теләче муниципаль районында 2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтен
гамәлгә ашыру» муниципаль программасы чаралары исемлеге**

Чара	Срок		Көтелгән турыдан-туры нәтижә
	Тормышка ашырыла башлау	Тормышка ашыру тәмамлану	
Бурычның исеме: 1. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә жирле үзидарә органнарының гражданнар жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү			
1.1. Район составына керүче авыл жирлекләрендә Теләче муниципаль районының дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыру буенча программалар эшләү һәм кабул итү	2023 ел	2025 ел	Күрсәтелгән Программаны Теләче муниципаль районы составына керүче барлык авыл жирлекләрендә гамәлгә ашыру
1.2. Теләче муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр өлкәсендә эшчәнлек алып баручы социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтүне оештыру	2023 ел	2025 ел	Теләче муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр өлкәсендә социаль юнәлешле коммерциячел булмаган проектларны тормышка ашыру
1.3. Теләче муниципаль районында хаж кылу, этник, гастрономик һәм экономик туризм үсеше	2023 ел	2025 ел	Рекреацион инфраструктура булдыру
1.4. Милли-мәдәни төркемнәр вәкилләренен үзешчән түгәрәкләрен оештыру	2023 ел	2025 ел	Районның мәдәни тормышына тарту
1.5. Мәдәният учреждениеләре хезмәткәрләренен милләтара конфликтларны кисәтү буенча киңәшмәләрен үткәру	2023 ел	2025 ел	Милләтара хезмәттәшлек өлкәсендә социаль киеренкелекне киметү
1.6. Район икътисады өчен кирәкле чит ил эшче көчләрен жәлеп итү, сайлап алу һәм куллану механизмнарын камилләштерү	2023 ел	2025 ел	Чит ил эшче көчләренен белем дәрәжәсенә карата таләпләрне арттыру

Бурычның исеме: 2. Гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуга ярдәм итү, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны ныгыту, мигрантларны социаль-мәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү өчен шартлар тудыру			
2.1. Туган тел көнен (26 апрель) һәм рус теле көнен (6 июнь) бәйрәм итүгә багышланган ел саен уздырыла торган чаралар комплексын оештыру һәм үткөрү	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.2. Район жыйелма командасының ел саен үткәрелә торган милли спорт төрләре фестивалендә (спартакиадада), традицион уеннар һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең күңел ачу чараларында катнашуы	2023 ел	2025 ел	Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның традицион спорт төрләрен популярлаштыру
2.3. Район вәкилләренең «Минем йортым - минем республикам» яшьләр чатырлар паркы һәм диалогы эшендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе
2.4. Район вәкилләренең «Безнең йорт - Татарстан» Республика этномәдәни фестивалендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.5. Халыклар бердәмлеге көненә багышланган тантаналы чара үткөрү	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.6. Район вәкилләренең «Россия халыкларының милли бәйрәмнәре» Бөтенроссия фотоконкурсында катнашуы	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.7. Участие представителей района в Республиканском детско-юношеском фестивале национальных культур «радуга – Салават купере»	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.8. Мәктәпкәчә, урта, урта махсус, өстәмә һәм югары һөнәри белем бирү белгечләре өчен "Мәдәниятләр диалогы" мәдәни-белем бирү проектын гамәлгә ашыруда катнашу	2023 ел	2025 ел	Мәктәпкәчә һәм урта белем бирү белгечләренең квалификациясен күтәрү
2.9. "Ватан" халык ижаты һәм декоратив-гамәли сәнгать республика яшьләр фестиваль-конкурсында катнашу	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе
2.10. "Дөнъяның барлык төсләре" Республика проектында катнашу	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе
2.11. Татарстан Республикасы көненә багышланган чаралар үткөрү	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.12. Укучыларның Россия халыкларының герой-шәһәрләре һәм хәрби дан шәһәрләре мәктәпләренә, мәдәни мирас объектларына (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренә) баруны оештыруда булышлык күрсәтү	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе

Бурычның исеме: 3. Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен шартлар тудыру					
3.1. Республика фестивальләрендә, конкурсларда катнашу	2023 ел	2025 ел	Төрки халыкларның мәдәни-тарихи социализациясе		
3.2. Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның «Сабантуй», «Питрау», «Казан Сабантуе», «Нәүрүз» һ.б. бәйрәмнәрен уздыру	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе		
3.3. Район вәкилләренең «Татар моңы» халыкара яшь башкаручылар телевизион конкурсында катнашуы	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе		
3.4. Район вәкилләренең Татар яшьләре көненең Халыкара форумнда катнашуы	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе		
3.5. Район вәкилләренең «Туым жондызы» («Рождественская звезда») керәшен жырының яшь башкаручылары Республика конкурс-фестивалендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе		
3.6. Район вәкилләренең «Түгәрәк уен» («Игра в кругу») Бөтенроссия татар фольклоры фестивалендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе		
3.7. Район вәкилләренең «Иман моңы» халыкара рухи музыка фестивалендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе		
3.8. Район вәкилләренең «Дөнья халыклары ашлары» төбәкара конкурс-фестивалендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе		
3.9. Район вәкилләренең мөселман яшьләре фестивалендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе		
3.10. Район вәкилләренең «Крутушка» халыкара фестивалендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе		
3.11. Ижади балалар һәм яшьләр өчен «Дулкыннар» («Волны») республика конкурсында катнашу	2023 ел	2025 ел	Укучыларның мәдәни-тарихи социализациясе		
3.12. Район вәкилләренең Бөтенроссия Спас ярминкәсендә катнашуы	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе		
3.13. Район вәкилләренең «Татарстан Республикасының рус традицион мәдәнияте» республика проектын тормышка ашыруда катнашуы	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе		
Бурычның исеме: 4. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәттен тормышка ашыруны фәнни-белем һәм мәгълүмат белән тәэмин итү					

4.1. Теләче муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр торышына мониторинг үткөрү	2023 ел	2025 ел	Теләче муниципаль районында балансланган милләтара һәм конфессияара сәясәт үткөрү
4.2. Дәүләт һәм муниципаль хезмәткәрләр, шулай ук муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар, милли берләшмәләр һәм дини оешмалар белән үзара бәйләнешне гәмәлгә ашыручы муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре өчен укыту программаларында катнашу	2023 ел	2025 ел	Дәүләтнең милли берләшмәләр һәм дини оешмалар белән нәтижәле хезмәттәшлеге
4.3. Район территориясендә яшәүче халыкларның бердәмлеген тәэмин итүче тарихи даталарны популярлаштыру буенча белем бирү проектларын эзерләү	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
4.4. Район территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренең берләшүе факторы булган тарихи даталарны жирле массакуләм мәгълүмат чараларында киң яктыртуны тәэмин итү	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
4.5. Муниципаль район авыл жирлекләре башлыкларының дәүләт милли сәясәтенең һәм дәүләт-конфессиональ мөнәсәбәтләрнең актуаль мәсьәләләре буенча катнашуы	2023 ел	2025 ел	Дәүләтнең милли берләшмәләр һәм дини оешмалар белән нәтижәле хезмәттәшлеге
4.6. Жирле яшьләр арасында Интернет челтәрендә популяр социаль челтәрләрдә, битләрдә (төркемнәрдә) Россия һәм Татарстан мөселманнарының традицион ислам кыйммәтләрен пропагандалауга юнәлтелгән максатчан эш оештыру конфессияара татулык һәм үзара ихтирам тарихи тәжрибәсенә таяна	2023 ел	2025 ел	Мөселманнарның мәдәни-тарихи социализациясе
4.7. Төрле халыкларның мәдәнияте, гореф-гадәтләре белән таныштыра торган һәм милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерүгә юнәлдерелгән радиотапшырулар циклын булдыруда катнашу	2023 ел	2025 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
4.8. Милләтара һәм дәүләт-конфессиональ мөнәсәбәтләр мәсьәләләрен ММЧда яктырту мәсьәләләре буенча журналистлар өчен Республика гәмәли-юнәлешле семинарында катнашу	2023 ел	2025 ел	Журналистларның квалификациясен күтәрү
4.9. Массакуләм мәгълүмат чараларында милләтара һәм дәүләт-конфессиональ мөнәсәбәтләрне яктырту мәсьәләләре буенча	2023 ел	2025 ел	Журналистларның квалификациясен күтәрү

массакулэм мэгълумат чаралары житэкчелэре өчен Республика практикалы семинарда район вәкиллэренен катнашуы			
4.10. Массакулэм мэгълумат чараларында Россия жәмгыятенен милләтара һәм конфессияара күптөрлелеге мәсьәләлэрен корректлы яктырту нигезлэре буенча журналистлар өчен Гамели материалны эшләүдә һәм таратуда катнашу	2023 ел	2025 ел	Россия жәмгыятенен милләтара һәм конфессияара күптөрлелеге мәсьәләлэрен массакулэм мэгълумат чараларында яктыртуда корректлылык дәрәжәсен арттыру
4.11. Милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтлэрне гармонияләштерү темасын яктыртучы социаль роликлар эзерләүдә катнашу	2023 ел	2025 ел	Милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтлэрне гармонияләштерү